

Opis założeń

do projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska PLB200002 z wyłączeniem powierzchni Wigierskiego Parku Narodowego

Powierzchnia:

Całkowita powierzchnia obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska PLB200002 wynosi 134377,73 ha, natomiast powierzchnia Wigierskiego Parku Narodowego wynosi 15085,49 ha. Wobec powyższego projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska w części położonej poza granicami Parku obejmuje powierzchnię 119292,24 ha.

Status:

Obszar Natura 2000 Puszcza Augustowska PLB200002 został wyznaczony na mocy Dyrektywy Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wersja ujednolicona - 02009L0147-20190626). Polskim aktem prawnym wyznaczającym niniejszy obszar Natura 2000 na podstawie art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2024 poz. 1478 tj.) jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. 2011 nr 25 poz. 133, z późn. zm.)¹.

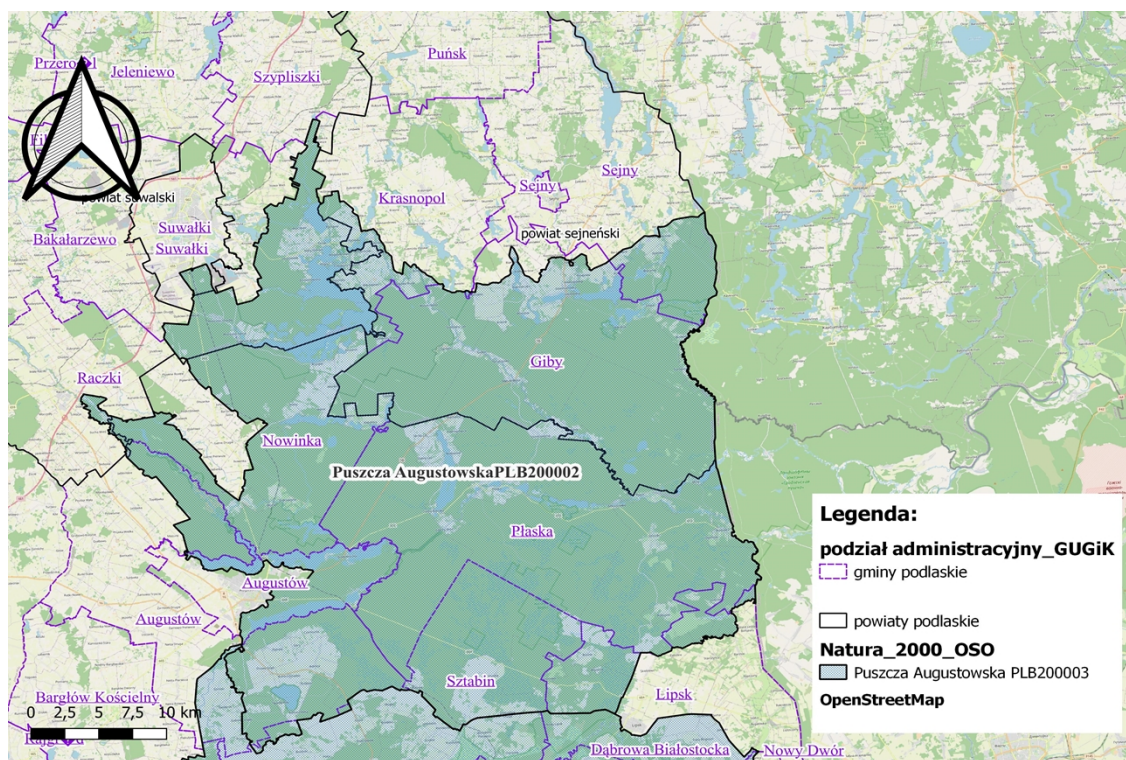
Położenie administracyjne:

Obszar Natura 2000 Puszcza Augustowska PLB200002 położony jest w województwie podlaskim, na terenie pięciu powiatów, w granicach 11 gmin (Tabela 1):

Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313, z 2007 r. Nr 179, poz. 1275 oraz z 2008 r. Nr 198, poz. 1226), które na podstawie art. 14 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 201, poz. 1237), traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Tabela 1. Powierzchnia gmin i Obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska PLB200002. W oparciu o dane PZGiK - Państwowy Rejestr Granic i Powierzchni Jednostek Podziałów Terytorialnych Kraju (PRG).

Lp.	Gmina	Powiat	Powierzchnia (ha)	
			Całkowita Gminy	W obrębie SOO Ostoja Wigierska
1.	Krasnopol	sejneński	17153,40	2862,91
2.	Giby		32342,15	30298,51
3.	Sejny		21750,08	4368,74
4.	Nowinka	augustowski	20413,26	16155,88
5.	Lipsk		18463,66	4995,84
6.	Płaska		37290,82	37289,12
7.	Sztabin		36291,89	10923,59
8.	Augustów		26667,56	11163,60
9.	Miasto powiat Augustów		8092,69	4771,62
10.	Suwałki	suwalski	26467,52	10809,80
11.	Szypliszki		15646,71	0,05
12.	Raczki		14225,14	364,32
13.	Miasto powiat Suwałki		6552,05	373,75
SUMA				134377,73

Ryc. 1. Mapa położenia obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska PLB200002 na tle podziału administracyjnego.

Istniejące formy ochrony:

Teren Obszaru Specjalnej Ochrony Natura 2000 Puszcza Augustowska pokrywa się z innymi formami ochrony przyrody, wymienionymi w art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U 2024 poz. 1478 tj.) tj.

- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Ostoja Wigierska PLH200004;
- Wigierski Park Narodowy;
- Obszar Chronionego Krajobrazu: Pojezierze Północnej Suwalszczyzny, Pojezierze Sejneńskie, Puszcza i Jeziora Augustowskie, Dolina Biebrzy, Dolina Rospudy;
- Rezerваты przyrody: Mały Borek, Jezioro Kolno, Kukle, Bory Nad Kanałem Augustowskim, Dolina Rospudy im. Prof. Aleksandra Sokołowskiego, Łempis, Glinki, Jezioro Kalejty, Tobolinka, Kozi Rynek, Brzozowy Grąd, Pomorze, Kuriańskie Bagno, Perkuć, Wiłkokuk, Stara Ruda, Starożyn;
- 13 pomników przyrody;
- 12 użytków ekologicznych;
- 1 strefa ochrony gatunkowej puchlinki ząbkowanej (*Thelotrema lepadium*), 12 stref ochrony gatunkowej granicznika płucnika (*Lobaria pulmonaria*), 25 stref ochrony gatunkowej ptaków.

Opis obszaru:

Obszar obejmuje kompleks leśny Puszczy Augustowskiej, która leży w północno-wschodniej Polsce, w północnej części województwa podlaskiego. Puszcza Augustowska od strony wschodniej jest przecięta granicą państwową z Białorusią i Litwą. W bardzo dużym stopniu obszar ten zachował swój pierwotny charakter. Puszcza Augustowska stanowi olbrzymi kompleks leśny, rozpościera się on na Pojezierzu Suwalskim i Równinie Augustowskiej, różnicując go pola, łąki i jeziora, które są pozostałością po cofającym się lądolodzie, największym i najbardziej zróżnicowanym są Wigry. Puszcze Augustowską przecina Kanał Augustowski, stanowiący zabytek klasy światowej. Przez obszar ten przepływają trzy główne rzeki: Czarna Hańcza, Marycha i Rospuda. Średnia roczna temperatura na tym terenie wynosi ok. 6°C. Miejsce to jest znane w całej Polsce jako tzw. biegun zimna, a potwierdza to średnia temperatura w styczniu wynosząca zaledwie -5°C i trwająca ok. 110-115 dni zima jak podają różne źródła meteorologiczne. Wśród roślin drzewiastych dominują sosna, stanowiąca prawie 80% areálu leśnego i świerk pospolity (8%). Dalsze gatunki to: olsza czarna, brzozy, dąb szypułkowy, osika, wierzba, lipa drobnolistna, jarząb pospolity, klon, grab. Ogromny obszar Puszczy Augustowskiej jest użytkowany gospodarczo. Teren ten jest podzielony na 6 nadleśnictw: Głęboki Bród, Płaska, Szczebra, Pomorze, Augustów oraz Suwałki. W skład tego rejonu wchodzi również Wigierski Park Narodowy zajmujący powierzchnię 150,85 km². W puszczy wyznaczono 17 rezerwatów przyrody. Naturalność tutejszych drzewostanów jest bardzo wysoka, z wyłączeniem obszarów zajmowanych przez gatunki obce, takie jak dąb czerwony i czeremcha amerykańska. Pod względem siedlisk, największy obszar zajmuje bór

świeży (38%) i bór mieszany świeży (27%). Występuje tu co najmniej 40 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 18 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bąk (PCK), błotniak stawowy, bocian czarny, dzięcioł białostrzbiasty (PCK), dzięcioł trójpalczasty (PCK), dzięcioł zielonosiwy, głuszec (PCK), kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), orlik krzykliwy (PCK), żuraw, włochatka (PCK), puchacz (PCK), trzmiełojad; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występuje bielik (PCK).

Aktualne przedmioty ochrony obszaru:

Przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Puszcza Augustowska PLB200002 są gatunki ptaków wymienione w obowiązującym Standardowym Formularzu Danych (SDF) obszaru z „oceną ogólną znaczenia obszaru” A, B lub C., tj. 42 gatunki ptaków objętych art. 4 lub art. 7 dyrektywy 2009/147/WE

Tabela 2. Gatunki ptaków będących przedmiotami ochrony OSO Natura 2000 Puszcza Augustowska PLB200002.

Lp	Kod	Gatunek		Lp	Kod	Gatunek	
1	A298	Trzciniak	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	22	A154	Dubelt	<i>Gallinago media</i>
2	A223	Włochatka	<i>Aegolius funereus</i>	23	A217	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>
3	A229	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	24	A127	Żuraw	<i>Grus grus</i>
4	A089	Orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>	25	A075	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>
5	A104	Jarząbek	<i>Bonasa bonasia</i>	26	A338	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>
6	A021	Bąk	<i>Botaurus stellaris</i>	27	A369	Krzyżodziób świerkowy	<i>Loxia curvirostra</i>
7	A215	Puchacz	<i>Bubo bubo</i>	28	A246	Lerka	<i>Lullula arborea</i>
8	A067	Gągoł	<i>Bucephala clangula</i>	29	A070	Nurogęś	<i>Mergus merganser</i>
9	A224	Lelek	<i>Caprimulgus europaeus</i>	30	A073	Kania czarna	<i>Milvus migrans</i>
10	A371	Dziwonia	<i>Carpodacus erythrinus</i>	31	A074	Kania ruda	<i>Milvus milvus</i>
11	A197	Rybitwa czarna	<i>Chlidonias niger</i>	32	A072	Trzmiełojad	<i>Pernis apivorus</i>
12	A030	Bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	33	A241	Dzięcioł trójpalczasty	<i>Picoides tridactylus</i>
13	A080	Gadożer	<i>Circaetus gallicus</i>	34	A234	Dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>
14	A081	Błotnika stawowy	<i>Circus aeruginosus</i>	35	A005	Perkoz dwuczuby	<i>Podiceps cristatus</i>
15	A207	Siniak	<i>Columba oenas</i>	36	A120	Zielonka	<i>Porzana parva</i>
16	A122	Derkacz	<i>Crex crex</i>	37	A119	Kropiatka	<i>Porzana porzana</i>
17	A038	Łabędź krzykliwy	<i>Cygnus cygnus</i>	38	A409	Cietrzew	<i>Tetrao tetrix tetrix</i>
18	A239	Dzięcioł białostrzbiasty	<i>Dendrocopos leucotos</i>	39	A108	Głuszec	<i>Tetrao urogallus</i>
19	A236	Dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	40	A165	Samotnik	<i>Tringa ochropus</i>
20	A125	Łyska	<i>Fulica atra</i>	41	A286	Drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>
21	A153	Kszyk	<i>Gallinago gallinago</i>	42	A232	Dudek	<i>Upupa epops</i>

Podczas prac nad projektem planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska z wyłączeniem powierzchni Wigierskiego Parku Narodowego lista przedmiotów ochrony na skutek weryfikacji może ulec zmianie.

Ponadto, w toku dalszych prac nad projektem Planu zostanie poddane analizie, czy istnieje konieczność wskazania kluczowych przedmiotów ochrony, decydujących o wyznaczeniu obszaru Natura 2000. Dla gatunków uznanych za kluczowe, ochrona będzie zaplanowana szczególnie starannie, zaś w przypadku konfliktów między celami ich ochrony, a celami innych przedmiotów ochrony będą one rozstrzygane na rzecz gatunków kluczowych.

Obszar objęty Planem

Plan zadań ochronnych dotyczyć będzie obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska PLB200002 z wyłączeniem powierzchni Wigierskiego Parku Narodowego.

Uzasadnienie:

W granicach obszaru znajduje się Wigierski Park Narodowy, który posiada opracowany projekt planu ochrony z zakresem Natura 2000, oczekujący aktualnie na zatwierdzenie ministra właściwego do spraw środowiska. W związku z tym zachodzą przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody do nieobejmowania części obszaru w granicach Parku projektem PZO.

Czym jest Plan zadań ochronnych Obszaru Natura 2000

Plany zadań ochronnych (PZO) są sporządzane i realizowane dla obszarów Natura 2000 w celu zapewnienia docelowego stanu zachowania przedmiotów ochrony danego obszaru i zachowania integralności sieci Natura 2000. Podstawą prawną ich tworzenia jest art. 28 ust. 13 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 tj.). Szczegółowy tryb sporządzania i zakres prac określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. 2010 nr 34 poz. 186 z późn. zm).

Pierwszy plan zadań ochronnych sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, lub zachodzi konieczność jego aktualizacji, w szczególności w wyniku oceny aktualności PZO, którą Regionalny dyrektor ochrony środowiska sporządza i przekazuje Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska nie rzadziej niż co 6 lat.

Sporządzający projekt PZO umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu.

Sporządzający projekt PZO, zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w

trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku

i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu.

PZO ustanawia regionalny dyrektor ochrony środowiska w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- a) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- b) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- c) cele działań ochronnych;
- d) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących: ochrony czynnej siedlisk gatunków, monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.
- e) wskazania do zmian w istniejących innych dokumentach planistycznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.
- f) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

PZO jest więc instrumentem planistycznym, środkiem do skutecznej ochrony sieci Natura 2000 i chronionych w niej przedmiotów ochrony, w przypadku Obszaru Specjalnej Ochrony (OSO) –gatunków ptaków i ich siedlisk.

PZO dla OSO Natura 2000 powinien mieć następujące skutki:

- a) osiągnięcie celów ochrony określonych w PZO dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt;
- b) utrzymanie lub zwiększenie integralności sieci Natura 2000;
- c) utrzymanie lub poprawa stanu zachowania populacji gatunków ptaków oraz ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony obszaru;
- d) ograniczenie lub wykluczenie zagrożeń dla ptaków oraz ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- e) umożliwienie rolnikom i zarządom terenu łatwego uzyskania wsparcia finansowego w zamian za działania ograniczające ich produkcję roślinną i zmierzające do poprawy stanu zachowania siedlisk gatunków ptaków występujących na ich gruntach;

- f) zwiększenie świadomości lokalnych społeczności na temat korzyści płynącej z ochrony zasobów przyrodniczych obszaru poprzez parasolowy efekt ochrony siedlisk ptaków.

Informacja o postępie prac

Informację na temat bieżącego stanu prac nad projektem PZO będzie można uzyskać za pośrednictwem strony internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku:

[Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku - Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku - Portal Gov.pl](#)

Wnoszenie uwag i wniosków będzie możliwe w formie pisemnej oraz za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku, 15-554 Białystok, ul. Dojlidy Fabryczne 23 lub drogą elektroniczną na adres email biuro@bialystok.rdos.gov.pl , lub w formie ustnej do protokołu w siedzibie RDOŚ w Białymstoku po uprzednim umówieniu wizyty pod numerem telefonu: 85 74-06-981 wew. 35.

Literatura:

1. Standardowy Formularz Danych, Puszcza Augustowska PLB200002, <https://n2k-ws.gdos.gov.pl/wyszukiwarkaN2k/webresources/pdf/PLB200002>
2. Projekt Planu ochrony Wigierskiego Parku Narodowego, Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Augustowska (PLB200002) oraz Obszaru mającego znaczenie dla wspólnoty Ostoja Wigierska (PLH200004) w częściach pokrywających się z obszarem Wigierskiego Parku Narodowego.2023
3. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Białymstoku. Szablon projektu dokumentacji Planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska PLB200002 w województwie podlaskim. 2016.
4. Zawadzka, D., Zawadzki, J., Zawadzki, G.,Zawadzki, S. 2011. Wyniki inwentaryzacji ornitologicznej na terenie OSO PLB200002 Puszcza Augustowska w 2010 roku. Studia i Materiały Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej, 13(2 [27]).
5. Kalinowska, J. 2007. Puszcza Augustowska-ostoja dzikiej przyrody w północno-wschodniej Polsce. Ptaki. Biuletyn Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków, (3), 20-22.